

Coll i Alentorn: política, cultura i historiografia

ARXIU / DOMÈNEC UMBERT

La monografia que Albert Balcells ha dedicat al polític, historiador i enginyer Miquel Coll i Alentorn, va més enllà d'una biografia convencional. Des del primer capítol, l'autor de 'Miquel Coll i Alentorn, Historiografia i democràcia (1904-1990)' explica al lector la seva voluntat de contextualitzar històricament el personatge estudiat, perquè el seu interès és de partir d'un cas personal per endinsar-se en els problemes d'una època.

El "cas" de Coll i Alentorn és especialment favorable a un estudi d'aquestes característiques, com sigui que la seva trajectòria vital i professional va recórrer gairebé tot el segle XX. No ha de sobtar, doncs, el pes que la descripció dels principals esdeveniments del període té en l'obra que ens ocupa. Pel lector poc atent això pot constituir un destorb, però no pel que s'interessa pels temes històrics, perquè la síntesi de Balcells no es limita a reportar un seguit de dades ja conegudes, ans hi fa aportacions constants i noves, tot cercant un equilibri entre els esdeveniments generals i la trajectòria personal de Coll i Alentorn.

En aquest darrer aspecte, l'a-

tenció se centra, naturalment, en la dimensió pública del personatge i sobretot en la seva importància com a polític, com a membre de la resistència cultural anti-franquista i com a historiador. Pel que fa al primer àmbit, el llibre analitza la seva evolució política, que començà en l'òrbita d'Acció Catalana (hi simpatitzà des de la seva fundació, el 1922, i s'hi afilià el 1931), però que es desenvolupà dintre Unió Democràtica de Catalunya (hi entrà el 1932 i n'arribà a ésser màxim dirigent durant la postguerra) i que culminà amb la presidència del Parlament de Catalunya durant el període 1984-1988. A aquesta activitat explícitament política, la major part de la qual

transcorregué en la clandestinitat, va anar lligada la seva labor d'activista cultural, especialment destacada en el restabliment d'una institució cabdal per a assegurar la continuïtat de la cultura catalana després de l'intent genocida que seguí al triomf franquista, l'Institut d'Estudis Catalans (IEC). Molt relacionada amb la clandestinitat política i la resistència cultural fou la seva producció històrica (per això, en el mateix títol del llibre, es lliga amb el seu combat en favor de la democràcia). En l'anàlisi de l'aportació històrica col·lialentorniana, l'obra de Balcells s'alinea amb els estudis monogràfics recents sobre alguns altres grans historiadors del segle XX (Fer-

ran Soldevila, Jaume Vicens Vives, Ramon d'Abadal, Miquel Batllori...) en la gran feïnada de posar les bases d'una historiografia catalana contemporània. Així, Balcells situa Coll en el grup de joves historiadors de guerra formats pels grans historiadors de la segona generació del IEC, anomenats per Joan Fuster "neonoucentistes". No en va els seus principals mestres foren Jordi Rubió i Balaguer i, sobretot, Ferran Soldevila. En relació amb aquest darrer, es podria dir que en fou el veritable "hereu intel·lectual", perquè no tan sols li féu sempre un reconeixement de "mestre" i hi col·laborà en projectes comuns, sinó que arribà a ésser el continuador d'algunes obres que Soldevila havia deixat inacabades. L'especialització de Coll en la historiaografia medieval, tot i que es va haver de desenvolupar en les adverses circumstàncies del franquisme, fou especialment brillant i tingué un ampli reconeixement acadèmic. Malauradament, aquest camp no ha estat assumit com a especialització "preferent" dels joves medievalistes (només els més interessats n'han tractat de manera esporàdica; posem per cas, Antoni Furió, Pau Viciano o Jaume Aurell).

Entre les moltes novetats del llibre sobre la figura de Coll i l'època en què va viure, que han estat possibles perquè l'autor va tenir accés a l'arxiu particular del seu biografiat, es destaquen la

descripció del període d'infantesa i joventut (sempre el més difícil de reconstruir), l'anàlisi dels seus escrits del període republicà apareguts al setmanari del seu partit, que es deia *El Temps*, la descoberta de la seva participació com a tècnic (nomenat pel conseller comunista Joan Comorera) en l'organisme encarregat de controlar durant la guerra del 36-39 la indústria col·lectivitzada, i la reconstrucció de la seva activitat política clandestina al si de la Unió Democràtica de Catalunya. Val a dir, en el darrer aspecte apuntat, que l'obra conté una mena de primera síntesi històrica d'aquest partit durant els anys del franquisme, continuador de l'estudi ja clàssic

d'Hilari Rager sobre el període 1931-1939. Òbviament, es tracta d'un primer esbós que, segons Albert Balcells mateix, ha de servir d'estímul per a abordar un estudi monogràfic de gran abast, cada cop més possible, gràcies a iniciatives com l'organització de l'arxiu del partit (feta per Ferran Camps) o la publicació de biografies d'alguns altres dirigents (com ara la de Joan Baptista Roca i Caball, feta per Camps mateix i per Joaquim Monclús).

Enric Pujol

—Albert Balcells, *Miquel Coll i Alentorn. Historiografia i democràcia (1904-1990)*. Barcelona, Proa, 1999.

La biografia se centra en la vessant pública de Coll i Alentorn. El llibre analitza tota la seua trajectòria política.

Com aconseguir les pel·lícules d'EL TEMPS

Subscriptors:

- Demanant-les per telèfon al 902 13 10 25 (o al 00 34 963 535 100 des de fora de l'Estat espanyol)

No subscriptors:

- Demanant-les al quiosc
- O bé retallant aquest anunci i enviant-lo a EL TEMPS (Av. Baró de Càrcer, 40. 46001 València) amb les vostres dades (nom, adreça i telèfon)

Preu: 800 ptes. per video +375 ptes. de despeses de lliurament

